

NIFU

Tidsbruksundersøkelser for FoU- statistikk i UoH-sektoren for 2011

Hebe Gunnes
Kaja Wendt

Arbeidsnotat 6/2013

NIFU

Arbeidsnotat 6/2013

Utgitt av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
Adresse PB 5183 Majorstuen, NO-0302 Oslo. Besøksadresse: Wergelandsveien 7, 0167 Oslo

Oppdragsgiver Norges forskningsråd
Adresse Postboks 2700 St. Hanshaugen, 0131 Oslo

www.nifu.no

Forord

Som et ledd i utarbeidelsen av FoU-statistikken 2011 gjennomførte NIFU i 2012 en mini-survey på web om arbeidstidens fordeling for personale i vitenskapelige stillinger ved universiteter og høyskoler i 2011. Undersøkelsesnivået var det enkelte institutt/avdeling. Resultatene fra denne undersøkelsen dannet sammen med svarene fra AFIs tidsbruksundersøkelse på individnivå for 2010 grunnlaget for beregninger av koeffisienter for tid brukt på forskning og utviklingsarbeid (FoU) i FoU-statistikken for universiteter og høyskoler i 2011. Dette arbeidsnotatet dokumenterer denne prosessen og metoden som ble benyttet for å gjøre disse beregningene.

Kaja Wendt og Susanne L. Sundnes har hatt ansvaret for utarbeidelsen av NIFUs spørreskjema for tidsbruksundersøkelsen til instituttene. Marte Blystad har hatt det tekniske ansvaret for spørreskjemaet i samarbeid med Kristoffer Rørstad, og Marte Blystad hadde også ansvaret for oppfølgingen av undersøkelsen og kontakt med respondentene. Hebe Gunnes har sammenstilt og bearbeidet data fra tidsbruksundersøkelsene, og har også beregnet FoU-andelene som ble benyttet i FoU-statistikken 2011. Dette i samarbeid med Susanne Sundnes og Kaja Wendt. Hebe Gunnes og Kaja Wendt har utarbeidet dette notatet.

Oslo, 01.03.2013

Susanne L. Sundnes
Forskningsleder

Hebe Gunnes
Seniorrådgiver

Innhold

1	Innledning	7
1.1	Tidsbruksundersøkelser for FoU-statistikk i universitets- og høgscolesektoren.....	7
1.1.1	Internasjonale retningslinjer.....	7
1.1.2	Tidligere tidsbruksundersøkelser.....	8
1.2	Metode og gjennomføring.....	9
1.2.1	Utforming av spørreskjemaet	9
1.2.2	Innsamling av data	10
1.3	Beregning av koeffisienter for FoU	10
1.3.1	NIFUs tidsbruksundersøkelse.....	10
1.3.2	AFIs tidsbruksundersøkelse	11
1.3.3	Metodiske forskjeller mellom undersøkelsene	11
1.4	Notatets oppbygging	12
2	Tid til FoU	13
2.1	Tid til FoU i faste vitenskapelige/faglige stillinger ved universitetene	14
2.1.1	Professor.....	14
2.1.2	Førsteamanuensis	15
2.1.3	Undervisningsstillinger	15
2.2	Tid brukt til FoU for stipendiater og postdoktorer	17
2.2.1	Postdoktor.....	17
2.2.2	Doktorgradsstipendiater	19
2.3	Konsekvenser for FoU-statistikken	20
3	Fordeling av arbeidstiden på ulike arbeidsoppgaver	21
	Referanser.....	26
	Vedlegg	27
	Tabelloversikt	36
	Figuroversikt.....	37

1 Innledning

NIFU har siden 1960-tallet vært ansvarlig for produksjon av statistikk over ressurser til forskning og utviklingsarbeid (FoU-statistikk) i universitets- og høyskolesektoren (UoH-sektoren). I dette arbeidet har gjennomføringen av tidsbruksundersøkelser på individnivå blant det vitenskapelige personalet vært en viktig del av beregningsgrunnlaget. Undersøkelsene har vært gjennomført om lag hvert 10. år, og resultatene brukes til å estimere FoU-andelen av totale ressurser ved universiteter og høyskoler.

Arbeidsforskningsinstituttet AFI gjennomførte i 2011 en individbasert tidsbruksundersøkelse, men svarprosenten på 24 prosent var for lav for FoU-statistikkenes behov for data ned på stillings- og fagområdenivå ved det enkelte lærested. NIFU gjennomførte derfor en minisurvey for å få grunnlagsdata til beregning og oppdatering av forskningsprosenten til bruk i FoU-statistikken. NIFU oppdaterte disse hovedsakelig på bakgrunn av data fra NIFUs egen minisurvey på instituttnivå, mens resultatene fra tidligere tidsbruksundersøkelser, inkludert AFIs undersøkelse, samt statistikkprodusentenes egne vurderinger av resultatene var med på kvalitetssikringen av de nye koeffisientene.

Dette arbeidsnotatet oppsummerer resultatene fra NIFUs minisurvey og gir en beskrivelse av beregninger som ble lagt til grunn ved fastsettelsen av de nye tidskoeffisientene for FoU. Nedenfor følger en innledning om OECDs retningslinjer ved bruk av tidsbruksundersøkelser i UoH-sektoren, deretter følger en kort beskrivelse av tidsbruksundersøkelsene som har vært gjennomført ved NIFU, samt en presentasjon av tidsbruksundersøkelsen ved AFI i 2011.

1.1 Tidsbruksundersøkelser for FoU-statistikk i universitets- og høyskolesektoren

1.1.1 Internasjonale retningslinjer

OECDs Frascati-manual¹ gir retningslinjer for gjennomføring av FoU-statistiske spørreundersøkelser. For å måle FoU-årsverk og FoU-utgifter i UoH-sektoren beskrives tidsbruksundersøkelser på individnivå som den aller mest presise metoden – i praksis ofte en koeffisient for hver stillingsgruppe. Koeffisientene er fraksjoner eller andeler av de høyere utdanningsinstitusjonenes totale ressurser som brukes til FoU. Disse brukes både til å beregne personalressurser, det vil si utførte FoU-årsverk, samt utgiftsdata i form av FoU-utgifter.

¹ OECD (2002): Frascati Manual 2002. Proposed Standard Practice for Survey on Research and Experimental Development, OECD. OECDs definisjon av FoU fremgår av vedlegg V.1.

Forskningsprosentene skal gjenspeile den tiden det vitenskapelige og faglige personalet faktisk bruker til FoU, fratrukket tid til andre arbeidsoppgaver. Når metode for tidsbruksundersøkelse velges, må det tas hensyn til mange faktorer, som tilgjengelige ressurser, ønsket kvalitet på statistikken, oppgavebyrden for respondenter og ikke minst nasjonale særtrekk. Forskernes egen vurdering av tidsbruk og administrativ ledelses estimat er to ganske forskjellige metoder som kan påvirke resultatet.

Tidsbruksundersøkelser gjennomført i OECD-landene viser at mange i UoH-sektoren arbeider utover vanlig arbeidstid og at en god del av forskningen finner sted utenfor institusjonene. Manualen er imidlertid klar på at:

Calculation of full-time equivalent R&D personnel must be based on total working time.

Accordingly, no one person can represent more than one FTE in any year and

hence cannot perform more than one FTE on R&D.²

Ved valg av undersøkelsesopplegg må det også tas stilling til om man skal undersøke arbeidstidens fordeling gjennom et helt år, eller arbeidstid innenfor spesielle uker, og det må velges mellom totalundersøkelser og utvalgsundersøkelser. I spørreskjema angis fordeling av arbeidstiden på ulike, foreslåtte kategorier avhengig av hvilken metode som benyttes.

Metoden som NIFU nå har benyttet for å oppdatere koeffisientene for FoU-statistikken, er en metode som brukes av flere land og beskrives i OECD 2002 (s. 161) som en praktisk metode, billigere enn en individbasert undersøkelse med lavere oppgavebyrde og der svarprosentene ligger langt høyere enn for individbaserte undersøkelser. OECD anbefaler imidlertid også her at enkeltpersoner i enhetenes forskerpersonale konsulteres for å komme frem til best mulig estimater.

1.1.2 Tidligere tidsbruksundersøkelser

NIFU har gjennomført tidsbruksundersøkelser for personalet ved landets universiteter og vitenskapelige høyskoler i 1981 (Kyvik 1983), 1991 (Kyvik og Enoksen 1992) og 2000 (Smeby 2001). I tillegg er det gjennomført tilsvarende undersøkelser ved de statlige høyskolene i 1997 (Kyvik og Skodvin 1998) og 2005 (Larsen og Kyvik 2006).³ Ved universitetene har først og fremst professorer og førsteamanuenser mottatt tidsbruksundersøkelsene, men etter hvert er også andre stillingsgrupper inkludert i utvalget. Tidsbruksundersøkelsen i de statlige høyskolene fra 1997 ble sendt til alt vitenskapelig og faglig personale, også høyskolelærerne.

Deltakelsen i disse undersøkelsene har vært høy blant det vitenskapelige og faglige personalet. Høgskoleundersøkelsen fra 2005 hadde en total svarprosent på 61. Svarene varierte imidlertid fra 75 prosent av førstelektorene og 58 prosent av høyskolelektorene. I den siste universitetsundersøkelsen fra 2000 var den totale svarprosenten 60, og varierte mellom 64 prosent for professorene og 47 prosent for amanuensene.

Individbaserte tidsbruksundersøkelser blant det vitenskapelige personalet har vært en sentral faktor til høy kvalitet på FoU-statistikken for den norske UoH-sektoren.

AFI gjennomførte i 2011 en tidsbruksundersøkelse på individnivå blant det vitenskapelige/faglige personale ved universiteter, statlige vitenskapelige høyskoler og statlige høyskoler. Dette er første gang alle lærestedene var samlet i samme undersøkelse. NIFU samarbeidet med AFI forut for undersøkelsen, slik at spørsmål som hadde konsekvenser for beregningen av FoU-andeler til FoU-statistikken skulle bli mest mulig sammenlignbare med tidligere undersøkelser. Utgangspunktet for AFIs spørreskjema var universitetsundersøkelsen fra 2000 (Smeby 2002).

² OECD (2002): 101. Ett «full-time equivalent» (FTE) tilsvarer ett årsverk. Ett «FTE on R&D» tilsvarer dermed ett FoU-årsverk.

³ Før dette ble det gjennomført to tidsbruksundersøkelser ved de regionale høyskolene, den første på slutten av 1970-tallet, den andre i 1986.

I etterkant av AFIs undersøkelse har NIFU fått utlevert mikrodata på individnivå,⁴ samt opplysninger om svarprosenten på lærestedsnivå, med sikte på å bruke datasettet til å beregne koeffisienter for tid brukt til FoU ved universitetene og høgskolene. Mikrodata fra AFI-undersøkelsen inneholder svarene fra spørsmålet hvor respondentene fordeler sin FoU-tid, sammen med bakgrunnsopplysninger om institusjon, stilling, fagområde og opplysninger om gjennomsnittlig arbeidstid per uke, hvor stor andel av respondentenes stilling som var eksternt finansiert i 2010 og hvor mange doktorgradsstipendiater eller masterstudenter respondenten veiledet dette året. Punktet i AFIs spørreskjema som omhandler fordeling av arbeidstiden, er gjengitt i vedlegg V.2.

Hovedproblemet i forhold til å benytte AFIs tidsbruksundersøkelse til å beregne forskningsprosenten var den lave svarprosenten, totalt 24 prosent. Svarprosentene ved de institusjonene som deltok i undersøkelsen varierer mellom 7 og 41 prosent. Universitetet i Nordland, Høgskolen Stord/Haugesund, Høgskolen i Sogn og Fjordane, Arkitektur- og designhøgskolen og Politihøgskolen unnlot dessuten å sende inn e-post-lister til AFI, og ble derfor ikke inkludert i undersøkelsen. Undersøkelsen omfattet heller ikke de private høgskolene med statsstøtte som er inkludert i FoU-statistikken.

AFIs rapport konkluderer med at det på overordnet nivå ikke har skjedd endringer i tidsbruken til FoU siden forrige undersøkelse (2000 for universiteter og vitenskapelige høgskoler, 2005 for statlige høgskoler og universitetene i Stavanger og Agder). AFI har imidlertid ikke sett på endringer for lærestedstype, dvs. universitet, vitenskapelig høgskole eller statlig høgskole. De har heller ikke gått inn på enkeltlæresteder. Dette blir dessuten vanskelig på grunn av den lave svarprosenten.

Med dette som bakgrunn besluttet NIFU å gjennomføre en egen tidsbruksundersøkelse på instituttnivå, for å skaffe mer konsistente data for å kunne oppdatere og beregne forskningsprosenten som er nødvendige for FoU-statistikken. Samtidig benyttet vi forskningsprosentene beregnet med bakgrunn i AFIs tidsbruksundersøkelse til å kontrollere resultatene fra NIFUs undersøkelse.

1.2 Metode og gjennomføring

Vi vil her redegjøre for hvordan NIFUs spørreundersøkelse ble utformet og gjennomført.

1.2.1 Utforming av spørreskjemaet

Målet var høy grad av samsvar mellom NIFUs undersøkelse og AFIs når det gjelder kategorier for fordeling av arbeidstiden, men vi besluttet likevel å gjøre noen forenklinger. Etersom NIFUs skjema skulle besvares på instituttnivå, og ikke på individnivå, ønsket vi å bruke færre kategorier. I NIFUs skjema fordelte respondentene arbeidstiden i følgende fem kategorier:

- Undervisning ved egen institusjon
- Faglig veiledning – på master- og doktorgradsnivå.
- Forskning og utviklingsarbeid (FoU)
- Administrasjon
- Andre oppgaver

I veiledningen står det at administrasjon omfatter *administrativt arbeid (...)* som ikke naturlig inngår i noen av funksjonene over. Administrasjon av FoU skal dermed registreres som FoU.

Respondentene har i begge undersøkelser gjort egne vurderinger av valgene. En del av vurderingene fremkommer i kommentarfeltet i NIFU-undersøkelsen, se vedlegg V.5.

⁴ Vi har måttet bearbeide datasettet noe, da enkelte svar var inkonsistente eller der prosentvis fordeling ikke summerte til 100. Noen av svarene måtte underkjennes.

1.2.2 Innsamling av data

Tidsbruksundersøkelsen ble gjennomført ved hjelp av et web-skjema, utformet i survey-verktøyet Opinio. Skjemaet bestod av fire sider med henholdsvis kontaktinformasjon, hovedspørsmålet om tidsbruk, antall masterstudenter og doktorgradsstipendiater, samt et kommentarfelt. En lenke til spørreskjemaet sammen med et følgebrev, se vedlegg V.4, ble sendt ut på e-post.

NIFU sendte sitt spørreskjema om tidsbruk til alle statistikkenheter ved universitetene, samt til alle vitenskapelige høgskoler og private høgskoler med statsstøtte som ble inkludert i FoU-statistikken før 2007. Vi valgte å kun sende undersøkelsen til fem utvalgte statlige høgskoler. Etter vår vurdering ville resultatene fra den siste tidsbruksundersøkelsen som ble utført i høgskolene i 2005, fremdeles kunne benyttes.

I alt fikk vi inn 205 svar på undersøkelsen. Samlet svarprosent for enhetene som mottok undersøkelsen var på 69 prosent. Svarprosenten var litt høyere ved universitetene, 71 prosent, enn i høgskolene med 59 prosent. Totalt representerer enhetene som har svart, 71 prosent av personalet ved de utvalgte enhetene per 01.10.2011, mens svarene i AFIs undersøkelse utgjorde 28 prosent av den samme forskerpopulasjonen.

Mange av enhetene hadde kommentarer til undersøkelsen, og 61 av de 205 som svarte benyttet anledningen til å komme med tilleggsopplysninger eller kommentarer til undersøkelsen i merknadsfeltet. Et utvalg av disse er samlet i vedlegg V.5.

1.3 Beregning av koeffisienter for FoU

1.3.1 NIFUs tidsbruksundersøkelse

Ved beregning av FoU-andelen har vi her tatt utgangspunkt i tid oppgitt som FoU i spørreskjemaet. I tillegg har vi tatt med en andel av den faglige veiledningen, basert på resultater fra AFIs kartlegging (se tabell 5.11 og 5.12 i Egeland og Bergene 2012). Vi har ikke beregnet en forholdsmessig andel av administrasjon, ettersom spørreskjemaet var utformet slik at administrasjon av FoU også skulle inkluderes i punktet med tid til FoU.

Følgende forutsetninger er gjort i forhold til utvalget av respondenter:

- For universitetene er stillingene professor, dosent, førsteamanuensis, amanuensis og førstelektor tatt med i beregningsgrunnlaget. For høgskolene inngår også høgskolelektor. Dette er i tråd med tidligere undersøkelser.
- Vi har forutsatt at fordelingen av tidsbruk gjelder personer i de oppgitte stillingene som er lønnet over lærestedenes basisbevilgninger, da det er dette vi ber om i spørreskjemaet. En nærmere gjennomgang av datasettet i forhold til hvilke stillinger som var rapportert inn fra institusjonene per 01.10.2011 viser at respondentene flere steder også har tatt med eksternt finansiert personale. Dette er mest utbredt for stipendiater og postdoktorer, slik at vi ikke har vært nødt til å korrigere for dette ved beregning av koeffisienter for det faste vitenskapelige/faglige personalet.
- For å beregne FoU-andelen er svarene fra instituttene gjort om til en fiktiv, individuell tidsbruksundersøkelse. Der et institutt hadde 4 professorer, er det lagt inn 4 linjer med fordelingen av tidsbruk for professor, tilsvarende 68 linjer hvis instituttet hadde 68 høgskolelektorer. Dette er gjort for at svarene for hver stilling skal vektas i henhold til antall personer i gruppen, og for at beregningsgrunnlaget skal bli så likt som mulig for NIFUs og AFIs tidsbruksundersøkelser.

1.3.2 AFIs tidsbruksundersøkelse

For å beregne FoU-andeler med bakgrunn i AFI-undersøkelsen slik at disse samsvarer mest mulig med beregningene som er gjort i universitetsundersøkelsen fra 2000 og høgskoleundersøkelsen fra 2005, har vi tatt med alt som er oppgitt i spørsmålene (4) Forskning, utvikling og faglig oppdatering og (9) Rapportering. I tillegg har vi inkludert en forholdsmessig andel av spørsmål (3) i forhold til hvor stor andel av faglig veiledning som kan relateres til egen forskning, basert på gjennomsnittlige andeler per fagområde og for veiledning av henholdsvis doktorgradsstipendiater og masterstudenter (se tabell 5.11 og 5.12 i Egeland og Bergene 2012). For personer som har veiledet både doktorgradsstipendiater og masterstudenter, har vi laget et gjennomsnitt per fagområde. Punktene Utarbeiding av søknader (5), Fagadministrative oppgaver (7) og Ikke-faglig administrasjon (8) er slått sammen for å samsvare med det som ved tidligere undersøkelser er klassifisert som «administrasjon», og det er beregnet en forholdsmessig andel av administrasjonen basert på hvor stor andel FoU-oppgaver utgjør av total arbeidstid.

Svarene krevde noe bearbeiding. Flere respondenter har lagt inn prosentandeler som summerer til andre tall enn 100. Noen av respondentene ser ut til å ha tatt utgangspunkt i at 37,5 t/u tilsvarer en stillingsprosent på 100, og så har de beregnet prosentandeler i forhold til om de jobber mer eller mindre enn dette. Svarene er fordelt forholdsmessig slik at de summerer til 100, og noen svar måtte underkjennes. Vi har også gjort en reklassifisering av svarene i kategorien «Annet fagområde» ut i fra kommentarene i merknadsfeltet. Elleve svar ble holdt utenfor, da de var umulig å klassifisere.

Følgende forutsetninger er gjort i forhold til utvalget av respondenter:

- For universitetene er stillingene professor, dosent, førsteamanuensis, amanuensis og førstelektor tatt med i beregningsgrunnlaget, for de statlige høgskolene og kunsthøgskolene inngår i tillegg høgskolelektor. Dette er i tråd med tidligere undersøkelser.
- Personer som oppga at mer enn 50 prosent av stillingen var eksternt finansiert, er holdt utenfor beregningsgrunnlaget, ettersom vi skal beregne FoU-andeler for personale lønnet over lærestedenes basisbevilgninger.
- Personer som oppga 100% i kategorien «annet» i tidsbruksfordelingen er holdt utenfor beregningsgrunnlaget, da disse ikke ansees å ha ordinære forsknings- og undervisningsstillinger.

I den forrige universitetsundersøkelsen, som hadde en svarprosent på 60 prosent, ble det lagt inn en forutsetning om at de som svarte på spørreskjemaet, hadde høyere forskningsandel i sin stilling enn de som ikke svarte. Dette lot seg ikke gjøre i AFI-undersøkelsen, ettersom forbeholdet ville gjelde flertallet av de ansatte.

1.3.3 Metodiske forskjeller mellom undersøkelsene

De to tidsbruksundersøkelsene er sendt til de samme institusjonene, men til forskjellig nivå i organisasjonen. Dette kan få konsekvenser for hvordan tidsbruken vurderes, men også for hvordan bakgrunnsopplysninger om personalet samles inn. Vi vil her kort redegjøre for de viktigste metodiske forskjellene. Det bør samtidig nevnes at undersøkelsene er gjennomført på litt forskjellige tidspunkt. AFIs undersøkelse måler personalets tidsbruk i 2010, mens NIFUs undersøkelse baserer seg på personalet som var tilsatt per 01.10.2011.

Faktisk fordeling kontra normativ fordeling

AFIs undersøkelse ble besvart på individnivå. Dette innebærer at den inneholder respondentenes subjektive oppfatning av hvordan deres arbeidstid faktisk fordeler seg på de ulike kategoriene.

NIFU-undersøkelsen er samlet inn på instituttnivå. Utfordringen med å samle inn tidsbruksdata på instituttnivå, er at respondentene i stor grad vil være ledere eller administrativt ansatte, og det er grunn til å tro at de vil måtte basere sine svar på styringsdokumenter. Vi får dermed data om den normative,

eller ideelle, fordelingen av tid til FoU, og ikke nødvendigvis den reelle. FoU-statistikken skal gjengi faktisk tid brukt til FoU, mens vi med denne undersøkelsesmetoden kartlegger ressurser avsatt til FoU. Vi vet ikke om disse faktisk blir benyttet. Frascati-manualen anbefaler at fagpersonalet blir kontaktet for å fordele arbeidstid etter denne undersøkelsesmetoden, men vi vet ikke i hvilken grad enhetene faktisk har gjort dette.

Fagområdetilknytning

På spørsmål om hvilket fagområde de forsker innenfor, vil respondentene i AFIs undersøkelse oppgi sitt faktiske fagfelt.

Ved fagklassifisering av data med utgangspunkt i NIFUs undersøkelse på instituttnivå må vi benytte instituttets fagtilhørighet. Denne er tilordnet etter mestkriteriet med bakgrunn i enhetens svar på FoU-statistikkens spørreskjema. Hvis et institutt oppgir at mer enn halvparten av FoU-aktiviteten finner sted innenfor fysikk, får enheten fysikk som fagtilhørighet. For store enheter med forskning innenfor flere fagområder, slik tilfellet er ved flere statlige høgskoler, vil alle ansatte ved avdelingen få samme fagtilhørighet i NIFUs undersøkelser. Dette tar vi høyde for i beregningsmodellen som benyttes i FoU-statistikken, men ved sammenligning med AFI-undersøkelsen på fagområdenivå må man huske at det her vil være forskjeller i utvalget.

1.4 Notatets oppbygging

Innledningsvis har vi redegjort for tidsbruksundersøkelser som metode i FoU-statistikksammenheng. Vi har redegjort for tidligere undersøkelser, innsamling av data og metode for beregninger. I neste kapittel vil vi se nærmere på tid brukt til FoU for ulike stillingskategorier, samt kort si litt om konsekvensene av endrede FoU-andeler for FoU-statistikken. Tredje kapittel presenterer resultatene fra NIFUs tidsbruksundersøkelse på stillings- og fagområdenivå.

2 Tid til FoU

Beregning av koeffisientene for tid brukt til FoU var hovedformålet med NIFUs tidsbruksundersøkelse. Vi velger derfor å vie et eget kapittel til tid til FoU i denne gjennomgangen. Koeffisientene beregnes som nevnt tidligere per lærested, fagområde og stillingsgruppe. I dette notatet vil vi ikke presentere resultatene på et så detaljert nivå som benyttes i FoU-statistikken, men viser i stedet noen overordnede resultater.

Det er en trend i resultatene fra AFI-undersøkelsen at FoU-andelen går litt ned for de fire breddeuniversitetene og UMB i forhold til tallene fra universitetsundersøkelsen i 2000. Også NIFUs undersøkelse viser det samme på noen fagområder, men svarene her avviker mindre. For UiT er dette som forventet, ettersom universitetet ble slått sammen med Høgskolen i Tromsø i 2009, og dermed har fått profesjonsutdanninger som har flere lektorer med mindre FoU-tid. Både Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder har høyere FoU-andeler i begge undersøkelsene enn de hadde i høgskoleundersøkelsene. Universitetet i Nordland var ikke med i AFIs undersøkelse, men også her var det høyere FoU-andeler i NIFUs undersøkelse enn i tidligere undersøkelser.

Ser vi nærmere på fagområdene med utgangspunkt i NIFU-undersøkelsen, er det små endringer i tidsbruk innenfor humaniora, mens det er en generell vekst ved alle universitetene innenfor samfunnsvitenskap. Resultatene for matematikk og naturvitenskap varierer, det samme gjør teknologi. For medisin og helsefag er det en liten økning. Det er med andre ord ingen entydige trender knyttet til fagområdene, med unntak av samfunnsvitenskap.

Merk at koeffisientene som angir tid brukt til FoU i fremstillingene i dette kapitlet også inneholder en forholdsmessig andel av faglig veiledning, samt administrasjon av FoU. For beregning av FoU-andeler, se kapittel 1.3.

2.1 Tid til FoU i faste vitenskapelige/faglige stillinger ved universitetene

Forskjellene i tidsbruksandel vil påvirkes av ulikheter i klassifisering av fagområde i de to undersøkelsene. Spesielt innenfor matematikk, naturvitenskap og teknologi vil personene kunne være ulikt klassifisert i de to undersøkelsene, ettersom det er en viss grad av overlapp mellom disse to fagområdene. En forskjell på 2-3 prosentpoeng er å anse som ubetydelig.

Vi vil i dette kapitlet konsentrere oss om universitetene. Det er et poeng å se resultatene fra vår undersøkelse forhold til andre undersøkelser. De foregående tidsbruksundersøkelsene var gjennomført enten for universiteter og vitenskapelige høgskoler, eller for statlige høgskoler. Private vitenskapelige høgskoler med statsstøtte har ikke vært inkludert i noen av de tidligere tidsbruksundersøkelsene. AFIs undersøkelse var den første som omfattet alle lærestedstyper i UoH-sektoren, med unntak av de private vitenskapelige høgskolene. NIFUs undersøkelse inneholder data fra universitetene, de statlige vitenskapelige høgskolene, fem statlige høgskoler, og inkluderer dessuten de private vitenskapelige høgskolene med statsstøtte. En sammenligning av totale resultater fra AFIs og NIFUs tidsbruksundersøkelser på undersøkelsesnivå er dermed lite hensiktsmessig, ettersom fordelingen av institusjoner er såpass ulik. Begge undersøkelsene omfatter imidlertid universitetene, og vi velger derfor kun å se på disse.

Ved sammenligning av resultater fra de to tidsbruksundersøkelsene må vi ha i mente at undersøkelsene er gjennomført på to ulike tidspunkt, slik at populasjonen i hver stillingskategori og hvert fagområde ikke er helt lik.

I de følgende tabellene angis antall respondenter/personer i utvalget for hver av undersøkelsene i kolonnene merket «N».

2.1.1 Professor

I 2011 var det i underkant av 3 300 professorer i Norge. Dette er 100 flere enn året før. Av disse var 2 550 tilsatt ved et universitet. NIFUs undersøkelse omfattet 70 prosent av professorene i 2011, mens respondentene i AFIs undersøkelse utgjorde 32 prosent av professorene i 2010.

Tabell 1 Tid brukt til FoU for universitetsprofessorene i NIFUs og AFIs tidsbruksundersøkelser etter fagområde.

	NIFU		AFI	
	Tid til FoU (%)	N	Tid til FoU (%)	N
Humaniora	40	396	37	136
Samfunnsvitenskap	43	422	37	162
Matematikk og naturvitenskap	36	386	37	222
Teknologi	31	275	29	109
Medisin og helsefag	36	279	37	158
Landbruks-, fiskerifag og vet.medisin	31	43	36	19
Totalt	37	1 801	36	806

Kilde: NIFU/AFI

Universitetsprofessorenes tid til FoU varierer mellom fagområdene, men totalresultatet fra NIFUs og AFIs undersøkelse er om lag det samme. Det synes også klart at professorene innenfor teknologi hadde litt mindre tid til FoU enn øvrige professorer. Dette er ikke unaturlig, ettersom teknologi er det fagområdet ved universitetene som hadde flest stipendiater per ansatt i førstestilling, og disse dermed kan ha en større andel faglig veiledning enn professorer innenfor andre fagområder.

For øvrig er det mindre forskjeller mellom fagområdene i AFIs undersøkelse enn det er i NIFU-undersøkelsen. Her skiller samfunnsvitenskap seg ut med en litt høyere andel tid til FoU enn de øvrige

fagområdene, fulgt av humaniora. Høyest grad av samsvar i resultatene i de to undersøkelsene er det innenfor matematikk og naturvitenskap og medisin og helsefag, hvor forskjellen er på kun ett prosentpoeng.

2.1.2 Førsteamanuensis

I 2011 var det 1 800 førsteamanuenser ved norske universiteter Norge. Dette var samme antall som året før. NIFUs undersøkelse omfattet 68 prosent av førsteamanuensene i 2011, mens respondentene i AFIs undersøkelse utgjorde 29 prosent av førsteamanuensene i 2010.

For denne stillingsgruppen var det større avvik i tid brukt til FoU mellom de to undersøkelsene enn hva tilfellet var for professorene, henholdsvis 38 prosent i NIFUs undersøkelse og 31 prosent i AFIs undersøkelse. Retningslinjer for fordeling av arbeidstiden for professorer og førstestillinger tilsier at normen er 50 prosent undervisning og 50 prosent FoU ved flere av universitetene (Forskerforbundet 2012). Resultatene for professorene og førsteamanuensene burde derfor være ganske like. I NIFUs undersøkelse skilte det ett prosentpoeng for tid til FoU for professorer og førsteamanuenser, mens i AFI-undersøkelsen var forskjellen på fem prosentpoeng.

Det at AFI-undersøkelsen har en lavere koeffisient for tid brukt til FoU kan antyde at førsteamanuensene bruker mindre tid til FoU enn det de skal ifølge den normative fordelingen av tid til FoU ved institusjonene. Men samtidig omfatter AFIs undersøkelse en mindre del av personalet, og det er færre personer i hver kategori. Resultatene fra denne undersøkelsen vil dermed være omfattet av større usikkerhet enn NIFUs undersøkelse.

Tabell 2 Tid brukt til FoU for universitetsførsteamanuensene i NIFUs og AFIs tidsbruksundersøkelser etter fagområde.

	NIFU		AFI	
	Tid til FoU	N	Tid til FoU	N
Humaniora	38	330	31	125
Samfunnsvitenskap	42	405	31	146
Matematikk og naturvitenskap	37	185	35	120
Teknologi	34	159	24	55
Medisin og helsefag	37	123	29	70
Landbruks-, fiskerifag og vet.medisin	35	23	37	11
Totalsum	38	1225	31	527

Kilde: NIFU/AFI

AFIs undersøkelse viser mindre tid til FoU for førsteamanuensene i alle fagområder med unntak av landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin, hvor det var svært få respondenter, enn NIFU-undersøkelsen. Forskjellene er minst for matematikk og naturvitenskap, størst for samfunnsvitenskap og teknologi. Også for førsteamanuensene var koeffisienten for tid brukt til FoU høyere innenfor samfunnsvitenskap enn for de andre fagområdene i NIFU-undersøkelsen, med humaniora som nummer to. Teknologi hadde igjen den laveste FoU-andelen, dette gjaldt begge undersøkelser.

2.1.3 Undervisningsstillinger

Undervisningsstillinger omfatter her førstelektorer, amanuenser og universitetslektorer. Totalt var det 1 270 personer tilsatt i disse stillingene ved universitetene både i 2011 og 2010. Det innebærer at NIFUs undersøkelse omfatter 67 prosent av dette personalet, mens AFIs undersøkelse omfatter i overkant av 15 prosent. Det var ingen respondenter ved universitetene i disse stillingene innenfor landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin, dette gjelder for begge undersøkelser.

Tabell 3 Tid brukt til FoU for førstelektorer, amanuenser og universitetslektorer ved universitetene i NIFUs og AFIs tidsbruksundersøkelser etter fagområde.

	NIFU		AFI	
	Tid til FoU	N	Tid til FoU	N
Humaniora	17	279	17	68
Samfunnsvitenskap	20	334	26	57
Matematikk og naturvitenskap	..	4	21	17
Teknologi	17	73	17	17
Medisin og helsefag	18	166	26	52
Totalsum	19	856	22	211

Kilde: NIFU/AFI

For undervisningsstillingene har AFI-undersøkelsen enn høyere FoU-andel enn NIFU-undersøkelsen. Forskjellen er likevel ikke stor, og det er relativt få respondenter. For matematikk og naturvitenskap var det så få personer i NIFU-undersøkelsen i denne kategorien at vi ikke har beregnet FoU-andel for disse. NIFUs og AFIs tall for undervisningsstillingene er overraskende like. Her er det avvik kun innenfor samfunnsvitenskap og medisin og helsefag, hvor AFIs undersøkelse har høyere FoU-andel i begge fagområder. Men igjen, AFIs svarprosent var spesielt lav for disse stillingene, slik at det er vanskelig å avgjøre hvor representative disse andelene faktisk er.

Universitetslektor

Universitetslektorene har ikke tidligere vært inkludert i tidsbruksundersøkelsene. Denne stillingsgruppen finnes både ved universitetene og de vitenskapelige høyskolene, og vi antar at stillingen er relativt lik ved disse to lærestedstypene. Stillingen ble først inkludert i Forskerpersonalregisteret i 1997.

Tabell 4 Tid brukt til FoU for universitetslektorene i NIFUs og AFIs tidsbruksundersøkelser etter fagområde.

	NIFU		AFI	
	FoU-andel (%)	Antall	FoU-andel (%)	Antall
Humaniora	17	228	17	70
Samfunnsvitenskap	18	263	23	43
Matematikk og naturvitenskap	20	8	22	7
Teknologi	14	39	16	11
Medisin og helsefag	16	140	24	44
Landbruks-, fiskerifag og vet.medisin	16	7	14	5
Totalt	17	685	20	180

Kilde: NIFU/AFI

Gjennomsnittlig FoU-andel for denne stillingsgruppen er 20 prosent i AFI-undersøkelsen og 17 prosent i NIFU-undersøkelsen. Det ser ut til å være en liten, men tydelig forskjell i FoU-andel mellom fagområdene for universitetslektorene. Blant annet er andelen lavere for universitetslektorer i humaniora og teknologi enn for andre fagområder. Dette har vi tatt hensyn til ved implementeringen av f-prosenten i FoU-statistikken.

2.2 Tid brukt til FoU for stipendiater og postdoktorer

I dette delkapittelet vil vi gå nærmere inn på resultatene for to stillinger som tidligere ikke har inngått i tidsbruksundersøkelsene: postdoktorer og doktorgradsstipendiater.

2.2.1 Postdoktor

Postdoktor er en relativt ny stilling i Norge. Før 2003 var stillingen primært brukt innenfor medisin og helsefag og MNT-fagene. Postdoktorene fikk tilsendt spørreskjema for høgskoleundersøkelsen i 2005, men det var få postdoktorer ved disse lærestedene, og mange svarte ikke på undersøkelsen. De er derfor ikke omtalt i undersøkelsen. I 2010 kom det imidlertid inn mange svar fra postdoktorer i AFIs undersøkelse, NIFU-undersøkelsen omfatter enda flere.

Merk at NIFUs undersøkelse kun omfatter postdoktorer lønnet over basisbevilgningen, mens AFI-undersøkelsen omfatter alle postdoktorer. I 2011 var det 1 280 postdoktorer ved universiteter og høgskoler i Norge, mot 1 220 året før. Postdoktorer lønnet over basisbevilgningen utgjorde litt under en tredjedel av alle postdoktorene i 2011. Rundt halvparten av postdoktorene var finansiert av Forskningsrådet, de øvrige av andre kilder.

Tabell 5 Tid brukt til FoU for postdoktorene etter fagområde.

	NIFU		AFI	
	FoU-andel (%)	Antall	FoU-andel (%)	Antall
Humaniora	87	41	49	18
Samfunnsvitenskap	82	71	60	32
Matematikk og naturvitenskap	79	68	70	56
Teknologi	80	51	66	17
Medisin og helsefag	80	76	62	27
Landbruks-, fiskerifag og vet.medisin	81	8	72	5
Totalt	81	315	64	155

Kilde: NIFU/AFI

Avviket i FoU-andelene for postdoktorene i AFI- og NIFU-undersøkelsene er betydelig. I NIFU-undersøkelsen ligger snittet på 81 prosent FoU, og svarene varierer mellom 79 prosent for matematikk og naturvitenskap og 87 prosent for humaniora. I AFI-undersøkelsen er snittet 64 prosent, og andelene varierer mellom 49 prosent (humaniora) og 72 prosent (landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin). I begge undersøkelsene er det få personer innenfor landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin, og disse tallene er dermed mer usikre.

Det kan se ut som om det er et sprik mellom hvor mye tid postdoktorene skal bruke på FoU (NIFU-undersøkelsen) og hvor mye tid de faktisk bruker (AFI). Vi vil derfor se nærmere på hvordan postdoktorene fordeler sin tid i de to undersøkelsene.

Tabell 6 Postdoktoresenes fordeling av tid i AFIs tidsbruksundersøkelse (N=155).

Fag	Undervisning	Oppfølging bachelor	Faglig veiledning	FoU	Søknader	Faglig akt.	Fagadministrasjon	Administrasjon	Rapportering	Museum	Foredrag	Formidling	Yrkesutøvelse	Annet	Sum	FoU-andel, beregnet
Humaniora	20	3	4	41	5	3	6	4	2	0	2	8	0	2	100	49
Samfunnsvitenskap	18	2	6	53	3	4	4	3	1	0	3	3	0	1	100	60
Matematikk og naturvitenskap	7	1	12	59	4	4	3	3	2	0	2	1	1	1	100	70
Teknologi	12	1	11	61	3	3	2	1	1	0	0	5	0	0	100	66
Medisin og helsefag	9	1	17	50	4	3	2	3	4	0	3	2	3	0	100	62
Landbruks-, fiskerifag og vet.medisin	2	1	13	65	1	5	2	1	2	0	1	5	0	3	100	72
Totalt	12	2	11	54	4	3	3	3	2	0	2	3	1	1	100	64

Kilde: AFI, Tidsbruksundersøkelsen

En tilsvarende fordeling av svarene i NIFUs undersøkelse gir en litt annen fordeling, se tabell 7. Merk at det er kolonnene med FoU i tabell 7 og kolonnen med beregnet FoU-andel til slutt i tabell 6 som er sammenlignet i tabell 5.

Tabell 7 Fordeling av postdoktoresenes tid i NIFUs tidsbruksundersøkelse (N=315).

Fag	Undervisning	Faglig veil.	FoU	Adm	Annet	Sum
Humaniora	10	0	87	2	1	100
Samfunnsvitenskap	12	2	82	2	2	100
Matematikk og naturvitenskap	9	6	79	2	2	100
Teknologi	6	7	80	3	2	100
Medisin og helsefag	10	5	80	2	2	100
Landbruks-, fiskerifag og vet.medisin	5	9	81	2	3	100
Totalsum	10	4	81	2	2	100

Kilde: NIFU

Blant kategoriene som er noenlunde sammenlignbare i de to tidsbruksundersøkelsene, oppgir postdoktoresene innenfor humaniora og samfunnsvitenskap at de bruker en vesentlig større andel av sin tid til undervisning i AFI-undersøkelsen enn det som er oppgitt i NIFU-rapporteringen. Postdoktoresene bruker også mye tid på søknader, samt til formidling og foredrag. Samlet administrasjon er også høyere i AFIs undersøkelse, men her vil forskningsadministrasjon være inkludert i FoU-kategorien i NIFUs undersøkelse.

Et problem for sammenligningen er at vi ikke vet hvorvidt eksternt finansierte postdoktorer er inkludert i NIFU-undersøkelsen. Vi har indikasjoner på at respondentene flere steder har tatt med disse når de har sett på postdoktorenes tidsbruk, til tross for at vi eksplisitt har bedt om at disse holdes utenfor. I AFI-undersøkelsen har 154 av 155 postdoktorer som har svart på undersøkelsen, oppgitt at halvparten eller mer av stillingen var eksternt finansiert.

I FoU-statistikken er FoU-andelen for postdoktorer og forskere ansatt på prosjekt og som er finansiert over basisbevilgningen, beregnet samlet. Vi har tidligere estimert FoU-andelen for denne gruppen til å være 80 prosent, uavhengig av fagområde. Anslaget samsvarer bra med svarene i NIFUs undersøkelse.

2.2.2 Doktorgradsstipendiater

Forrige overgripende gjennomgang av stipendiatenes tidsbruk ble gjennomført på slutten av 1990-tallet (Nordgård 1999), og det har skjedd mange endringer i stipendiatenes arbeidsvilkår etter dette. For eksempel har flere stipendiater 3-årige kontrakter uten undervisningsplikt i dag enn de hadde for 10-15 år siden, selv om 4-års-kontrakter med 25 prosent undervisning fremdeles er normen.

Kun NIFU-undersøkelsen spør om fordeling av stipendiatenes arbeidstid, de er ikke med i AFI-undersøkelsen. Stipendiatene har heller ikke vært inkludert i noen av de tidligere tidsbruksundersøkelsene. Merk at kun doktorgradsstipendiater som er lønnet av basisbevilgningen, inngår i undersøkelsen.

I 2011 var det litt under 5 200 doktorgradsstipendiater i UoH-sektoren. Av disse var to tredjedeler finansiert over lærestedenes basisbevilgninger, mens Forskningsrådet finansierte om lag en fjerdedel. De øvrige var finansiert av andre kilder.

Tabell 8 Tid brukt til FoU for doktorgradsstipendiatene etter fagområde.

	NIFU		1999-rapport
	FoU-andel (%)	Antall	FoU-andel (%)
Humaniora	85	312	70
Samfunnsvitenskap	78	503	70
Matematikk og naturvitenskap	77	378	65
Teknologi	76	302	65
Medisin og helsefag	77	327	75
Landbruks-, fiskerifag og vet.medisin	82	44	70
Totalt	79	1 866	..

Kilde: NIFU

Også for doktorgradsstipendiatene er det en viss usikkerhet i forhold til om respondentene har inkludert eksternt finansierte stipendiater. Vi antar at det her er snakk om færre personer enn tilfellet var for postdoktorene, ettersom basisfinansierte stipendiater utgjør en mye større andel av totalt antall stipendiater enn hva tilfellet var for postdoktorene.

Det synes klart at doktorgradsstipendiatenes FoU-andel har økt merkbart innenfor alle fagområder fra 1999 til 2011, med unntak av medisin og helsefag. Vi velger å benytte to f-prosenter for doktorgradsstipendiatene, 80 prosent for humaniora,⁵ samfunnsvitenskap og landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin, og 75 prosent for MNT-fagene og medisin og helsefag.

⁵ FoU-andelen for humaniora ved det enkelte lærested er korrigeret i forhold til enheter som tilbyr én eller flere skapende og/eller utøvende kunstutdanninger, og som deltar i stipendiatprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid. Kunstnerisk utviklingsarbeid i følge Frascati-manualen ikke er å regne som FoU.

2.3 Konsekvenser for FoU-statistikken

Vi har endret koeffisientene for universitetene, de statlige vitenskapelige høgskolene og private høgskoler med statsstøtte for 2011 med bakgrunn i de gjennomførte tidsbruksundersøkelsene. Nye FoU-andeler som er implementert i FoU-statistikken 2011 er hovedsakelig beregnet med bakgrunn i NIFUs tidsbruksundersøkelse, ettersom svarprosenten her var bedre enn i AFIs undersøkelse. Der det var dårlig svarprosent i NIFU-undersøkelsen har vi i noen tilfeller benyttet svarene fra AFI-undersøkelsen

På overordnet nivå har endringene i FoU-andeler ikke fått store konsekvenser for FoU-utgiftene i UoH-sektoren i 2011. Veksten i beregnede lønnsutgifter til FoU ved universiteter og høgskoler fra 2009 til 2011 var på om lag 530 mill. kr (nominelt), etter at FoU-andelene for 2011 ble justert.

Endringene i FoU-andeler for det faste vitenskapelige/faglige personalet fikk samlet sett svært små konsekvenser, og tilsvarer en vekst i FoU-lønn på 7 mill. kr, eller om lag 1 prosent av den totale veksten i beregnet FoU-lønn. Ser vi på endringer per fagområde som en følge av justeringene i FoU-andel, finner vi noen utslag. FoU-lønn for fast vitenskapelig/faglig personale i samfunnsvitenskap økte med 6 prosent. Samtidig er det en tilsvarende nedgang for matematikk og naturvitenskap. Det er små eller ingen endringer for de øvrige fagområdene.

Ettersom universitetslektorene ikke tidligere har vært med i tidsbruksundersøkelsene, har vi tidligere måttet estimere FoU-andeler for denne stillingen i FoU-statistikken. Estimatenes våre har for de fire breddeuniversitetene ligget litt lavere enn resultatene av tidsbruksundersøkelsene viser.⁶ Justeringen av FoU-andelen for universitetslektorene er beregnet til å stå for en vekst i beregnede lønnsutgifter til FoU fra 2009 til 2011 tilsvarende 25 mill. kr nominelt.

Justeringen av FoU-andelen for doktorgradsstipendiater lønnet over basisbevilgningen medførte en vekst i beregnet FoU-lønn på om lag 100 mill. kr (nominelt), og er den tekniske justeringen som har gjort størst utslag på totale FoU-utgifter. Vi har ikke justert FoU-andelen for denne stillingsgruppen siden 1999, og FoU-andelen for denne gruppen har sannsynligvis vært litt underestimert de siste årgangene av FoU-statistikken.

Samlet utgjør de tekniske endringene knyttet til nye FoU-andeler en vekst i beregnet FoU-lønn på 132 mill. kr. Resten av veksten er reell.

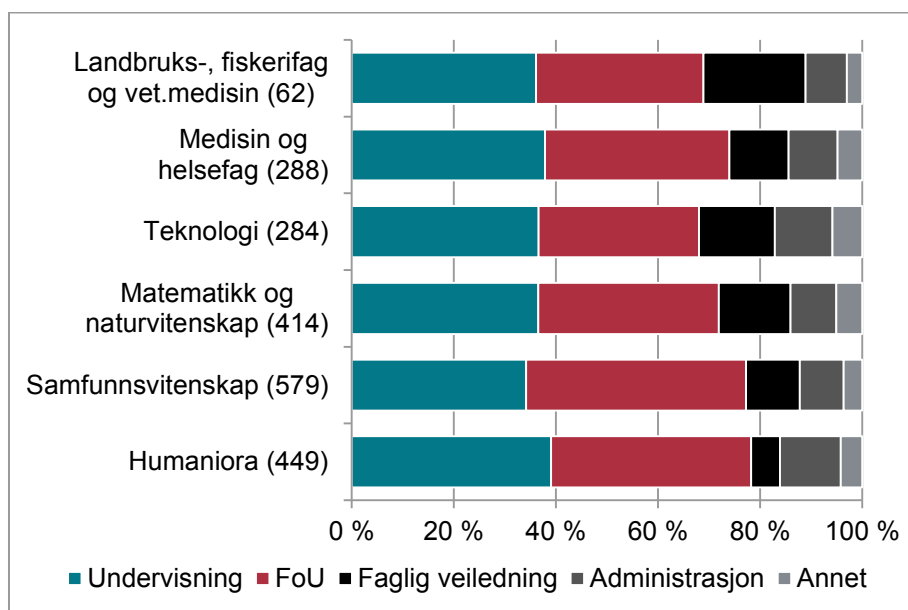
⁶ Ved de nye universitetene var høgskolelektorene tidligere med i beregningene av FoU-koeffisienter. Ved endring av institusjonsstatus har høgskolelektorstillinger blitt gjort om til universitetslektorer, men dette har ikke medført endringer i FoU-andelene, ettersom stillingsgruppen fremdeles har vært inkludert i beregningene for disse lærestedene.

3 Fordeling av arbeidstiden på ulike arbeidsoppgaver

I dette kapittelet presenterer vi resultatene fra NIFUs tidsbruksundersøkelse. Vi vil se nærmere på hvordan instituttene oppga at personalet brukte sin arbeidstid i 2011, og om det er forskjeller mellom fagområdene når det gjelder tidsbruk. Figurene viser gjennomsnittlig tidsbruk for personalet ved de institusjonene som var inkludert i NIFUs tidsbruksundersøkelse, det vil si universitetene, statlige vitenskapelige høyskoler, private høyskoler med statsstøtte og noen utvalgte statlige høyskoler.

NIFUs undersøkelse ba respondentene fordele de ansattes arbeidstid i fem kategorier: Undervisning, FoU, faglig veiledning, administrasjon og annet. Det er fordelingen på disse fem områdene som presenteres i dette kapittelet. Spørreskjemaet var utformet slik at administrasjon av FoU skulle klassifiseres som FoU, tilsvarende skulle administrasjon av undervisning klassifiseres som dette. Antall personer som omfattes i hvert fagområde er angitt i parentes.

Figur 1 Tidsbruk blant professorene i 2011 etter fagområde.

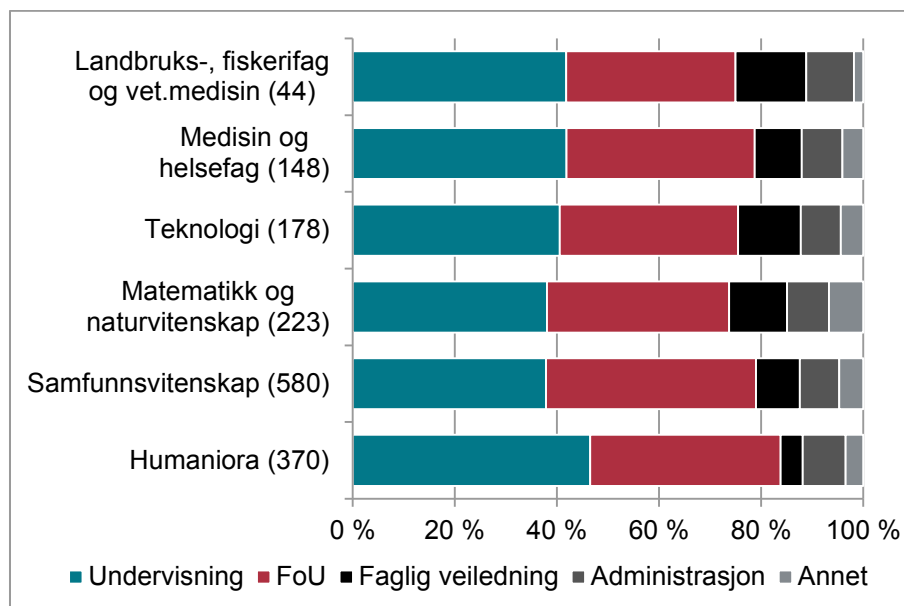
Kilde: NIFUs tidsbruksundersøkelse 2011

Professorene brukte ifølge NIFUs undersøkelse omtrent like mye av sin tid på FoU og undervisning, henholdsvis 37 og 38 prosent. Dernest følger faglig veiledning (11 prosent) og administrasjon (10 prosent). Kategorien annet omfatter blant annet arbeid med lærebøker og populærvitenskapelig formidling, i tillegg oppgir flere at de har inkludert museumsarbeid i denne kategorien.

Andelen FoU var høyest for professorer i samfunnsvitenskap og lavest for professorer i teknologi. Samfunnsfagsprofessorene hadde den laveste andelen undervisning, humaniora den høyeste. Størst andel faglig veiledning finner vi innenfor landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin, men her var det også færrest personer i utvalget. Teknologi hadde en litt høyere andel faglig veiledning og administrasjon enn øvrige fagområder. Humaniora hadde den laveste andelen faglig veiledning, men dette kan skyldes at mange av disse enhetene har inkludert faglig veiledning i undervisning, se kommentarene i vedlegg V.5. Kategorien Annet er liten for alle fagområdene, og ligger rundt 4 prosent for samtlige.

Ser vi nærmere på førsteamanuensene, er bildet omtrent det samme som for professorene, men andelen FoU og undervisning var litt høyere enn for professorene, henholdsvis 38 og 40 prosent. Førsteamanuensene brukte totalt sett litt mindre tid på faglig veiledning og administrasjon enn professorene, andelen Annet var den samme.

Figur 2 Tidsbruk blant førsteamanuensene i 2011 etter fagområde.

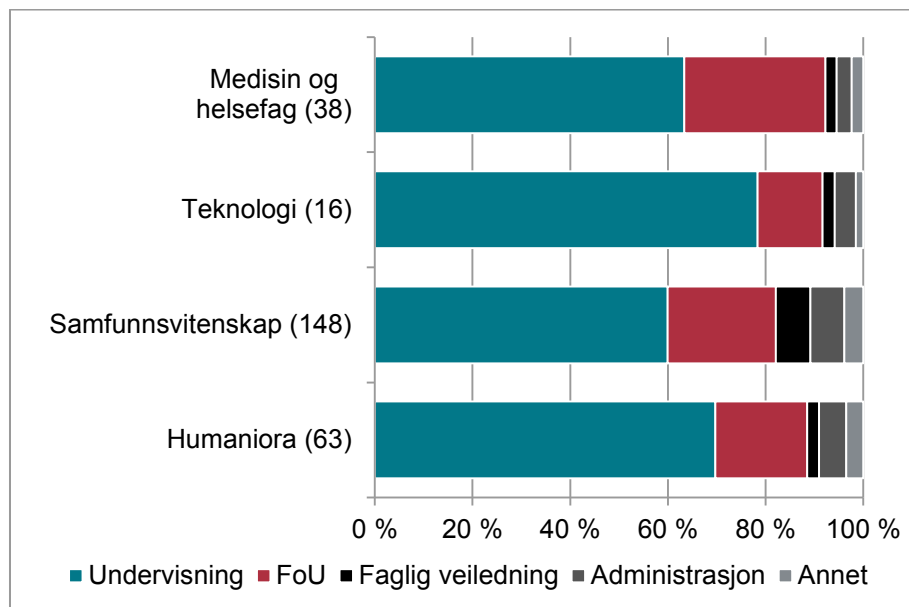
Kilde: NIFUs tidsbruksundersøkelse 2011

Samfunnsvitenskap hadde den høyeste andelen tid brukt til FoU, 41 prosent, mens landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin og teknologi hadde de laveste andelen, henholdsvis 33 og 35 prosent. Også på førsteamanuensis-nivå hadde humaniora den høyeste andelen undervisning, hele 47 prosent, og den laveste andelen faglig veiledning, 4 prosent.

Førstelektorene er skilt ut som en egen kategori i dette kapitlet. Dette for å undersøke om det er forskjell mellom førstelektorene, som jo er en førstestilling, og universitets- og høgskolelektor/amanuensis. Det er imidlertid relativt få personer i førstelektorstilling i utvalget, slik at resultatene kan skyldes tilfeldige variasjoner. Av den grunn har vi utelatt førstelektorer i matematikk og naturvitenskap i figuren. Det var ingen førstelektorer innenfor landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin i 2011.

Førstelektorene hadde en høyere andel undervisning enn førsteamanuensene, totalt 64 prosent. FoU-tid utgjorde 23 prosent. Faglig veiledning var en relativt liten del av førstelektorenes arbeidsoppgaver, 5 prosent, og de hadde også lite administrasjon ut over det som inngikk i undervisning og FoU. Her var det imidlertid store forskjeller mellom fagområdene. Mens førstelektor i teknologi og humaniora brukte henholdsvis 78 og 70 prosent av tiden på undervisning, lå undervisningsandelen rundt 60 prosent for samfunnsvitenskap og medisin og helsefag. FoU-andelen var høyest innenfor medisin og helsefag (29 prosent), lavest innenfor teknologi (13 prosent). Førstelektorene innenfor samfunnsvitenskap hadde den største andelen faglig veiledning, og også den høyeste andelen administrasjon. Kategorien «Annet» var marginal for førstelektorer innenfor alle fagområdene.

Figur 3 Tidsbruk blant førstelektorene i 2011 etter fagområde.¹

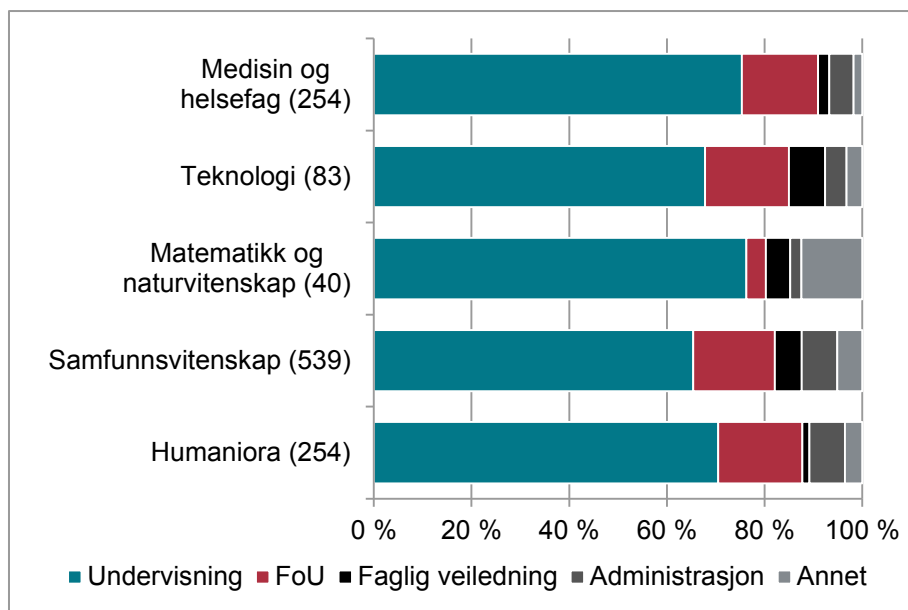
¹ Innenfor matematikk og naturvitenskap og landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin var det for få førstelektorer til at det lot seg gjøre å beregne tidsbruksandeler.

Kilde: NIFUs tidsbruksundersøkelse 2011

Vi har valgt å slå sammen amanuensis med universitets- og høyskolelektorene, ettersom det var svært få amanuenser i utvalget. Sammenlignet med førstelektorene var andelen undervisning enda høyere for denne gruppen, totalt 69 prosent. Andelen FoU og faglig veiledning er lavere, mens administrasjon er den samme.

Undervisningsandelen var høyest innenfor matematikk og naturvitenskap, medisin og helsefag og humaniora, som alle hadde over 70 prosent undervisning. Høyest FoU-andel finner vi for humaniora og teknolog, lavest for matematikk og naturvitenskap. Fordelingen av faglig veiledning varierer også, fra 7 prosent innenfor teknologi til 1 prosent innenfor humaniora. Innenfor matematikk og naturvitenskap er det her en svært høy andel i kategorien «Annet», uten at vi kan si sikkert hva dette omfatter. Noe er sannsynligvis museumsvirksomhet.

Figur 4 Tidsbruk blant amanuenser og universitets- og høgskolelektorer i 2011 etter fagområde.¹

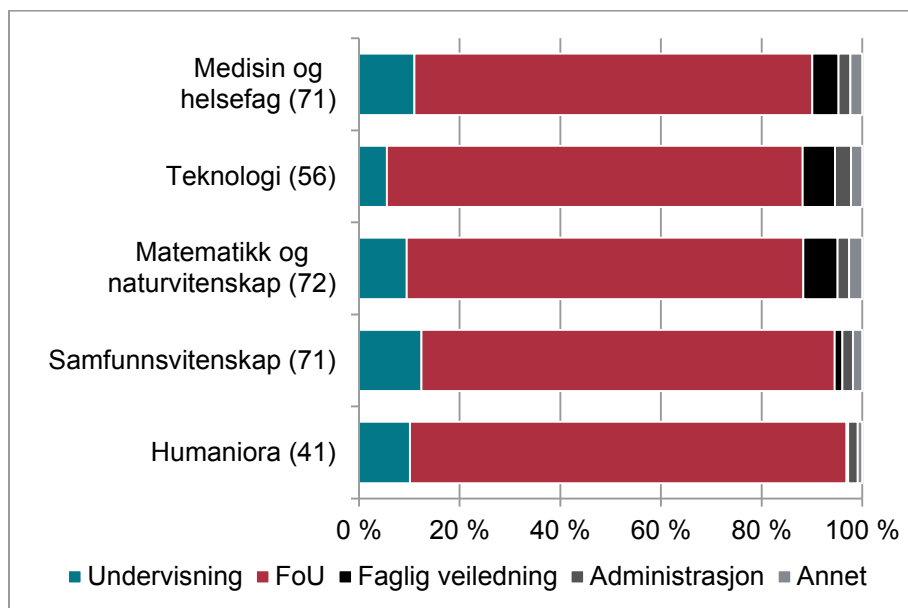

¹ Innenfor landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin var det for få førstelektorer til at det lot seg gjøre å beregne tidsbruksandeler.

Kilde: NIFUs tidsbruksundersøkelse 2011

Postdoktorstillingen er primært en forskningsstilling, noe som fremgår tydelig av figur 5. Her var det som tidligere nevnt ikke veldig store forskjeller i FoU-andelen. Andelen undervisning var lav innenfor alle fagområder, og ligger rundt 10 prosent, med unntak av teknologi hvor den var 6 prosent. Faglig veiledning varierer fra 0,4 prosent innenfor humaniora til 7 prosent for matematikk og naturvitenskap. Andelene administrasjon og annet var lavt for postdoktorene i NIFUs undersøkelse, i motsetning til svarene i AFIs undersøkelse.

Figur 5 Tidsbruk blant postdoktorer i 2011 etter fagområde.

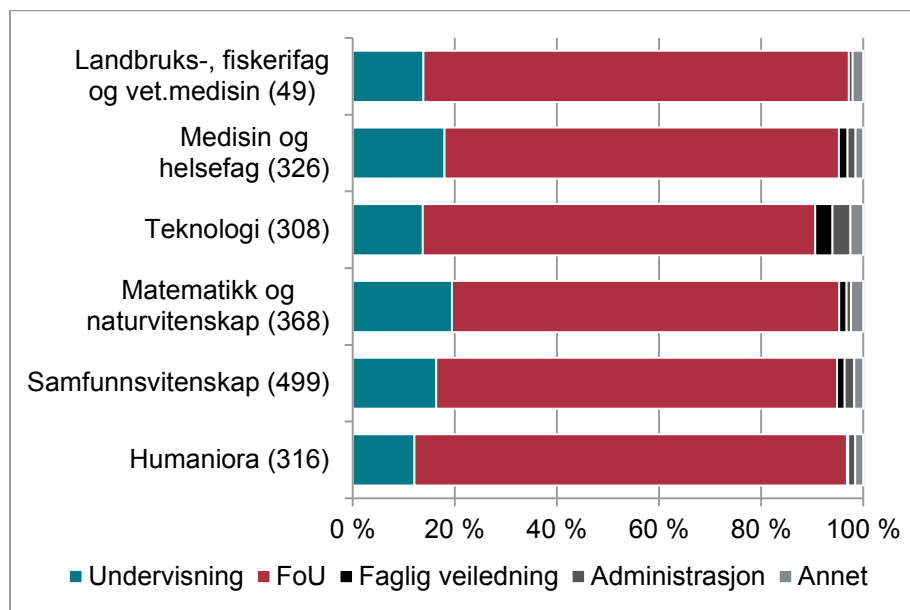

¹ Innenfor landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin var det for få førstelektorer til at det lot seg gjøre å beregne tidsbruksandeler.

Kilde: NIFUs tidsbruksundersøkelse 2011

Doktorgradsstipendiat er også primært en forskningsstilling, og FoU-andelene var her relativt like postdoktor. Men doktorgradsstipendiatene har høyere undervisningsandel enn postdoktorene, totalt 16 prosent. Dette indikerer at mange av doktorgradsstipendiatene ikke har undervisning, da dette vanligvis er på 25 prosent av stillingen. Her er det forskjeller mellom fagområdene, og figur 6 indikerer at det er flere stipendiat uten undervisningsplikt innenfor humaniora og teknologi, enn innenfor de andre fagområdene. Stipendiatene hadde svært lite faglig veiledning, og andelen administrasjon og annet er også marginale. Teknologi hadde de høyeste andelene faglig veiledning (3 prosent) og administrasjon (4 prosent), humaniora og landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin de laveste.

Figur 6 Tidsbruk blant doktorgradsstipendiat i 2011 etter fagområde.

Kilde: NIFUs tidsbruksundersøkelse 2011

Referanser

- Egeland, C. og A. C. Bergene (2012): *Tidsbruk, arbeidstid og tidskonflikter i den norske universitets- og høgskolesektoren*. Oslo, AFI-rapport 1/2012.
- Forskerforbundet (2012): *Institusjonenes hovedprinsipper for fordeling av tid til FoU. Rapport fra tillitsvalgtundersøkelse*. Oslo, Forskerforbundets skriftserie 1/2012.
- Kyvik, S. og O. J. Skodvin (1998): *FoU ved statlige høgskoler*. Oslo, NIFU-rapport 10/1998.
- Kyvik, S. og J. A. Enoksen (1992): *Universitetspersonalets tidsbruk*. Oslo, NAVFs utredningsinstitutt rapport 10/1992.
- Kyvik, S. (1983): *Arbeidsoppgaver og arbeidstid ved universitetene: en undersøkelse av arbeidstidens anvendelse i 1981 blant det vitenskapelige personalet ved Universitetene i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø*. Oslo, NAVFs utredningsinstitutt rapport 3/1983.
- Larsen, I. M. og S. Kyvik (2006): *Tolv år etter høgskolereformen - en statusrapport om FOU i statlige høgskoler*. Oslo, NIFU STEP-rapport 7/2006.
- NIFU (2004): *Utdrag fra OECDs Frascati Manual i norsk oversettelse*, NIFU 2004
- Nordgård, J. D. (1999): *Doktorgradsstipendiateres forskningsandel*. En gjennomgang av opplæringsprogrammenes omfang, innhold og relevans. Oslo, NIFU skriftserie 1999.
- OECD (2002): *Frascati Manual*. Proposed standard practice for surveys on research and experimental development. Paris. Norsk oversettelse ved NIFU I 2004.
- Smeby, J. C. (2001): *Forskningsvilkår ved universiteter og vitenskapelige høgskoler*. Oslo, NIFU skriftserie 16/2001

Vedlegg

Vedlegg V.1 OECDs definisjon av forskning og utviklingsarbeid

Vedlegg V.2 Spørsmål om tidsbruk i AFIs tidsbruksundersøkelse

Vedlegg V.3 NIFUs spørreskjema for fordeling av arbeidstid

Vedlegg V.4 Utsendelsestekst, NIFU

Vedlegg V.5 Kommentarer til NIFUs tidsbruksundersøkelse

Vedlegg V.1 OECDs definisjon av forskning og utviklingsarbeid

Forskning og utviklingsarbeid (FoU) er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap – herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn – og omfatter også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser. FoU kan deles inn i følgende tre aktiviteter:

Grunnforskning er eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å skaffe til veie ny kunnskap om det underliggende grunnlag for fenomener og observerbare fakta, uten sikte på spesiell anvendelse eller bruk.

Anvendt forskning er også virksomhet av original karakter som utføres for å skaffe til veie ny kunnskap. Anvendt forskning er imidlertid primært rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser.

Utviklingsarbeid er systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot:

- å fremstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger, eller
- å innføre nye eller vesentlig forbedrede prosesser, systemer og tjenester.

Et hovedkriterium for å skille FoU fra annen beslektet virksomhet er at FoU må inneholde et element av nyskaping og reduksjon av vitenskapelig og/eller teknologisk usikkerhet.

Mer utførlige drøftinger av hvilke aktiviteter de ulike begrepene inkluderer, finnes i «Frascati-manualen» (OECD, 2002), norsk oversettelse i utdrag (NIFU, 2004).

Vedlegg V.2 Spørsmål om tidsbruk i AFIs tidsbruksundersøkelse.

q114 - Hvordan ble arbeidstiden din i 2010 fordelt på ulike arbeidsoppgaver? Vi ber deg anslå en prosentvis fordeling, av den totale tiden du ovenfor har oppgitt at du i gjennomsnitt arbeider per uke, over de følgende oppgavene.

Hvordan ble arbeidstiden din i 2010 fordelt på ulike arbeidsoppgaver? Vi ber deg anslå en prosentvis fordeling, av den totale tiden du ovenfor har oppgitt at du i gjennomsnitt arbeidet per uke over de følgende oppgavene.

Dersom aktiviteten ikke er relevant for stillingen din (for eksempel at det ikke er museumsvirksomhet ved lærestedet ditt), kryss av for "Ikke relevant". Informasjonen i dette spørsmålet er svært viktig for undersøkelsen. Om du ikke kan svare eksakt, vil vi sette stor pris på at du angir et estimat.

Undervisning ved egen institusjon: Omfatter tid medgått til planlegging, forberedelse og gjennomføring av alle typer undervisning ved egen institusjon. Ekskursjoner, eksamensarbeid og sensur skal medregnes (1)	_____	☐
Oppfølging av bachelorstudenter: Veiledning, treffetid til å svare på faglige spørsmål, oppfølging av studenter i form av mappeevaluering og lignende (2)	_____	☐
Faglig veiledning av studenter på høyere nivå: Faglig veiledning av mastergradsstudenter og doktorgradsstipendiater (3)	_____	☐
Forskning, utvikling og faglig oppdatering: Både arbeid med egne prosjekter og ledelse eller assistanse ved andres prosjekter. Arbeid som er direkte knyttet til forskning og utviklingsarbeid, for eksempel litteraturstudier, publisering av forskningsresultater, reiser, deltagelse på konferanser (4)	_____	☐
Utarbeiding av søknader til eksternt finansierte prosjekter (5)	_____	☐
Faglige aktiviteter: Slik som referee for tidsskrift, redaktør for antologi, bedømmelse av PhD, komitéarbeid, verv i styre og råd, evalueringer av faget (6)	_____	☐
Fagadministrative oppgaver ved egen institusjon: Arbeid med studieplaner, emneansvar, lage pensum, administrasjon av forskningsprosjekter, skrive tekster til nettsider, evaluering av egne emner, vurdering av stillinger/stillingsopprykk, vurdering av studenter ved opptak, besvarelser av mindre henvendelser, ansettelseskomitéer (7)	_____	☐
Ikke-faglig administrasjon: Utfylling av skjema for refusjon, reiseregning, kopiering, utfylling av timelister (8)	_____	☐
Rapportering: inkluder rapportering i forbindelse med NFR-prosjekter, EU-prosjekter og evalueringer, for eksempel NOKUT, og til FRIDA/CRISTIN (9)	_____	☐
Museumsvirksomhet: Omfatter forvaltningsoppgaver og tid medgått til samlingsarbeid og utstillinger (10)	_____	☐
Faglige, utadrettede oppgaver: Omfatter foredrag, undervisning, eksamensarbeid, arbeid med studieplaner ved andre institusjoner (11)	_____	☐
Formidling: Arbeid med lærebøker, populærvitenskapelig virksomhet, som for eksempel skriving av kronikker og deltagelse i debatter (12)	_____	☐
Profesjonsrettet yrkesutøvelse: All yrkesaktivitet som ikke er medregnet foran (f.eks. i praksis som lege, tannlege, advokat, sykepleier, ingeniør) etter avtale med hovedarbeidsgiver (13)	_____	☐
Annen aktivitet (14)	_____	☐

Vedlegg V.3 NIFUs spørreskjema for fordeling av arbeidstid

Side 1

Spørsmål kan rettes til:

Marte Blystad, e-post: marte.blystad@nifu.no, tlf 22 59 51 91

Hebe Gunnes, e-post: hebe.gunnes@nifu.no, tlf 22 59 51 16

Kaja Wendt, e-post: kaja.wendt@nifu.no, tlf 22 59 51 66

Minisurvey: Arbeidstidens fordeling for personale i vitenskapelige stillinger ved universitetene

Vennligst korrigjer eller oppgi kontaktopplysninger

Vennligst fyll inn eller korrigjer opplysningene	
Institutt/avdeling:	<input type="text"/>
Lærested:	<input type="text"/>
Kontaktperson:	<input type="text"/>
Tlf:	<input type="text"/>
E-post:	<input type="text"/>

Etter avtale med Norges forskningsråd utarbeider NIFU annethvert år FoU-statistikk for universitets- og høyskolesektoren.

Som omtalt i vedlagte brev, har vi i forbindelse med FoU-statistikken for 2011 behov for oppdaterte anslag over arbeidstidens fordeling. Vi er klar over at dette må bli skjønsmessig. Eventuelt kan instituttets/enhetens planer legges til grunn.

Opplysningene som tastes inn, lagres når man går frem eller tilbake i skjemaet. Det er mulig å gå ut av skjemaet for så å komme inn på et senere tidspunkt uten at tidligere inntastede data forsvinner. Kun én person kan være inne på skjemaet om gangen.

Når skjemaet er avlevert, kommer beskjedene "Takk for besvarelsen" opp, og det er ikke lenger mulig å logge seg inn og gjøre endringer. Ta kontakt ved behov for å korrigere etter at skjema er levert. Legger du inn e-post på siste side, vil kvittering bli tilsendt.

Vi ber om at spørreskjemaet besvares innen 15. mars 2012.

Fordeling av arbeidstiden i tidsrommet 1.1.2011 - 31.12.2011

Nedenfor ber vi om anslag for en prosentvis fordeling av arbeidstiden for de enkelte stillingstypene ved instituttet/enheten. Anslaget skal gjelde hele arbeidsåret, ikke bare undervisningsterminene. Forskningstermin skal inngå i anslaget. Vi er klar over at dette må bli et skjønnsmessig gjennomsnitt for hver stilling. Eventuelt kan instituttets planer legges til grunn. Se nedenfor for nærmere spesifisering av hva som inngår i de ulike oppgavene.

	Professor	Første-amanuensis	Første-lektor	Amanuensis	Universitets-lektor	Stipendiat UoH*	Post.doc. UoH*
Undervisning ved egen institusjon	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Faglig veiledning	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Forskning og utviklingsarbeid (FoU)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Administrasjon	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Andre oppgaver	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Skal summeres til 100 %	0	0	0	0	0	0	0

*Stipendiater og post.doc. finansiert over basisbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet.

Undervisning ved egen institusjon: Omfatter medgått tid til planlegging, forberedelse og gjennomføring av alle typer undervisning. Etterutdanningskurs e.l., arbeid med studieplaner, studieveiledning, konferansetimer, ekskursjoner, eksamensarbeid og bedømmelse av doktorgrader skal medregnes.

Faglig veiledning: Omfatter faglig veiledning av masterstudenter, doktorgradsstipendiater, diplomstudenter, studentstipendiater og vitenskapelige assistenter o.a. Kun den veiledning som anses som del av egen forskning rapporteres her, annen veiledning inngår i kategorien andre oppgaver under.

Forskning og utviklingsarbeid (FoU): Omfatter arbeid med egne prosjekter og ledelse eller assistanse ved andres prosjekter. Arbeid som er direkte knyttet til forskning, som for eksempel litteraturstudier, publisering av resultater, reiser og planlegging av prosjekter. Deltakelse på konferanser medregnes også.

Administrasjon: Omfatter alt administrativt arbeid; verv, møter, rapportering m.v. ved egen institusjon, som ikke naturlig inngår i noen av funksjonene ovenfor.

Andre oppgaver: Omfatter veiledning som ikke inngår over, eksamensarbeid, arbeid med lærebøker, populærvitenskapelig virksomhet og formidling, medlemskap i styrer og komitéer, evaluerings- og bedømmelsesoppdrag m.v.

Side 3

Veiledning av studenter ved enheten i tidsrommet 1.1.2011 - 31.12.2011

	Antall
Mastergradsstudenter	<input type="text"/>
Doktorgradsstudenter	<input type="text"/>

Side 4

Takk for din besvarelse av minisurveyen

Dette er skjemaets siste side. Lever skjemaet ved å trykke på "Send inn skjema"-knappen.

Her kan du oppgi din e-postadresse om du ønsker å få tilsendt en kopi av din enhets besvarelse:

Dersom det oppdages feil i besvarelsen etter at den er avlevert, vennligst kontakt oss slik at opplysningene kan korrigeres.

Tilleggs kommentarer kan skrives i feltet under.

Tilbake

Send inn skjema

Vedlegg V.4: Utsendelsestekst, NIFU

Minisurvey: Arbeidstidens fordeling for personale i vitenskapelige stillinger

Tekst:

Til [NAME] ved {institutt} ved {Isted}

Minisurvey: Arbeidstidens fordeling for personale i vitenskapelige/faglige stillinger per institutt/avdelingsnivå ved læresteder i universitets- og høyskolesektoren

Etter avtale med Norges forskningsråd utarbeider NIFU FoU-statistikk for universitets- og høyskolesektoren. FoU-andelen av vitenskapelige stillinger finansiert over basisbevilgningen er et viktig element for å beregne ressurser til forskning og utviklingsarbeid. Disse andelene konstrueres ved hjelp av individbaserte tidsbruksundersøkelser som gjennomføres med intervaller på om lag 10 år. Den siste undersøkelsen ble gjennomført av AFI og gjelder året 2010. Undersøkelsen har imidlertid svært lav svarprosent på den kombinasjonen av variabler som NIFU har behov for og kan derfor ikke benyttes for FoU-statistikkens formål. Enkelte læresteder deltok heller ikke i tidsbruksundersøkelsen.

Med dette som bakgrunn har vi konstruert et enkelt web-basert spørreskjema på institutt/avdelingsnivå, som vi ber om blir besvart av enhetens faglige leder, etter beste skjønn. Enhetens planer kan eventuelt legges til grunn, dersom disse er i samsvar med personalets faktiske tidsbruk. Vi ber om at utfylt spørreskjema besvares innen **15. mars**. Spørreskjema for den regulære FoU-statistikken vil bli sendt ut i slutten av mars.

Ved spørsmål, se første side i spørreskjemaet. På forhånd mange takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

NIFU
Susanne L. Sundnes
Forskningsleder

Vedlegg V.5 Kommentarer til NIFUs tidsbruksundersøkelse

Kommentarene er samlet inn via et eget felt i web-undersøkelsen. Flere av kommentarene gjaldt konkret utfylling av spørreskjemaet, disse er tatt ut. Navn som kan identifisere enheten er også fjernet. Noen tema går igjen, herunder hva som er kategorisert under rubrikken «annet», utfordringer knyttet til å kategorisere veiledning av masterstudenter, samt at respondentene finner det problematisk å utøve skjønn for å fastsette tidsbruk for stillinger på instituttnivå.

- Prosentene er skjønnsmessig vurdering av reell tidsbruk. 100% er nok reelt sett mer enn normalarbeidstid for førstestillingene.
- Kontraktene og arbeidspliktrekskapene tar utgangspunkt standardbrøkene.
- Andre oppgaver: Formidling, utstillingsproduksjon- Arbeid med saksfeltet kulturminneforvaltning - Samlingsarbeid - Annet museumsarbeid
- Ang veiledning av matergradstudenter: våre samarbeidende institusjoner tar ansvar for noe veiledning (ca 10-15 studenter) på masteroppgaven. Dette arbeidet faktureres instituttet.
- Antall masterstudenter inkluderer studenter som har mistet rett til veiledning/brukt opp alle timer (f.eks. ble tatt opp i 2006 - 2007).
- Denne undersøkelsen gir ikke et riktig bilde av arbeidssituasjonen ved instituttet fordi vel halvparten av de vitenskapelig ansatte er tilsatt i forskerstillinger, men disse deltar også sterkt i undervisning og veiledning, samt underbemanning, med dertil hørende overbelastning av enkeltpersoner.
- Det er få førsteamanuenser og få førstelektorer, derfor vil forskningstermin for en ansatt få stort utslag på stillingstypen
- Dette er en SFF, og dermed er ikke spørsmålene tilpasset aktiviteten i særlig grad. Mange av stillingstypene har vi ikke, masterstudenter har vi ikke etc. Det betyr ikke at vi ikke underviser masterstudenter, det gjør vi, men ikke som en del av SFF.
- Problematisk å svare på undersøkelsen på grunn av store individuelle variasjoner, samt hvorvidt vi skal ta utgangspunkt i normalarbeidstid eller reell arbeidstid. Faglig veiledning er ofte en integrert del av egen forskning, da blir oppdelingen kunstig.
- Vi anser at deler av den faglige veiledningen er en del av forskningen. Vi har derfor synliggjort/estimert dette.
- Dette skjemaet passer absolutt ikke for vår institusjon. Vi har formelt sett ikke studenter, men sel undervisnings- og rettleiingstenester, dermed blir det ikke undervisning ved egen institusjon.
- Vi er et forskningssenter og arbeidstiden til forskere tilknyttet oss er forbeholdt forskning. Flere av forskerne er også tilknyttet et institutt, og det er der de underviser. Derfor noe stor prosentandel forskning i forhold til andre kategorier.
- Fordeling av tid er primært basert på instituttets mål (60% forskning, 40% undervisning/administrasjon) men vi har tatt hensyn til at de fleste har en lavere forskningsprosent enn 60.
- FoU tid til lektorer fordeles etter søknad, det er derfor variasjon
- Grensen mellom administrativt arbeid og andre oppgaver er noe flytende.
- Grunnen til at vi har rapport 0 masterstudenter er at senteret ikke driver masterveiledning. Veiledning av masterstudenter foregår i regi av de vanlige universitetsinstituttene.
- I undervisningstiden inngår også faglig veiledning.
- Ingen førsteamanuensiser, førstelektorer, amanuensiser eller lektorer ansatt hos oss. Vi har imidlertid mange forskere (SKO 1109/1110/1183). Disse har jeg inkl. under postdoktor. De 25% for stipendiater på Andre oppgaver inkluderer doktorgradsutdanningen.
- Merk at ingen prosenter er oppgitt for faglig veiledning. Dette fordi faglig veiledning inngår i pliktsatsen for undervisning ved egen institusjon. Omfanget av veiledning varierer fra individ til individ.

- Nesten alle de faste hos oss arbeider også med andre oppgaver enn ren undervisning og forskning. Vi har mange oppdrag og forvaltningstøtte som også delvis lønner personer i faste stillinger, derfor blir det umulig å skille helt ut.
- Når det gjelder spørsmålet om undervisning og veiledning, så omfatter undervisning både rene undervisningsoppgaver/forelesninger/seminar OG veiledning av semesteroppgaver, mastergradsoppgaver, doktoravhandlinger etc. Veiledning er derfor ikke spesifisert.
- Når det gjelder veiledning, inngår det dels i «forskningstiden» og dels i «undervisningstiden». Ansatte har arbeidsplaner over 47% av arbeidstiden som ajourføres hvert semester og angir hvilke emner de skal undervise og hvilke studenter de skal veilede.
- Opplysningene om fordeling av arbeidstid er basert på arbeidspliktreglementet. Mange tilsatte vil nok mene at de har mindre tid til forskning, og det er trulig rett i de semestrene en har undervisning.
- Samlingsforvaltning er en viktig oppgave ved et universitetsmuseum. Dette er i hovedsak plassert i «annet», men inngår også i administrasjon. Her er store variasjoner mellom personer som ikke kommer fram i dataene.
- Senteret har ikke samme undervisningsmengde som instituttene. Vi har i stedet mye formidlingsarbeid.
- Som enhet ved universitetsmuseum har vi undervisning ved annen institusjon (inkludert veiledning), samlingsarbeid og formidling som sentrale arbeidsoppgaver. Dette er inkludert i «andre oppgaver» i besvarelsen.
- I enkeltemner for mastere som instituttet har ansvar for kan studenttallet være større (opptil dobbelt så stort) fordi studenter i andre program velger enkeltfag hos oss.
- Studenter i profesjonsstudiet i medisin som har fått veiledning på sin 5-årsoppgave er ikke med her.
- Så vidt jeg kan forstå: For stipendiater finnes det ikke mulighet til å rapportere tidsbruk i forbindelse med at de tar studiepoeng som del av PhD-utdanningen.
- Tallene på arbeidstidsfordeling er skjønnsvurdert ut fra samtaler med ansatte.
- Vi er en liten enhet der hver stilling gjør et enormt utslag på statistikken for hvordan vi bruker våre lektorer.
- Vanskelig å si hvor mye som er undervisning og veiledning. Vi har lektorer som arbeider primært med klinisk veiledning. Stipendiater over 4 år har 25% undervisningstid (adm i tillegg) Vi regner veiledning av doktorgrad som undervisning
- Vedr. PhD-studenter: Vi har ikke registrert såkalte forskerlinjestudenter på medisin som i realiteten er i et PhD-løp. Vedrørende master: Vi har i tillegg veiledning for medisinstudentenes hovedoppgaver, hvorav mange blir publisert i internasjonale tidsskrift.
- Veiledning av doktorgradsstudenter gjelder egne ansatte som har intern veileder, men er opptatt til studier ved annen institusjon
- Veiledning av studenter inngår i den undervisningstid som er angitt.
- Vi gjør oppmerksom på at vi er et Universitetsmuseum. Kategorien annet omfatter museums- og forvaltningsarbeid. Vi har også ansvar for arkeologiutdanning.
- Vi har ikke gjort noen undersøkelser av faktisk tidsbruk. De oppgitte dataene er derfor normert tidsfordeling for våre ansatte.

Tabelloversikt

Tabell 1 Tid brukt til FoU for universitetsprofessorene i NIFUs og AFIs tidsbruksundersøkelser etter fagområde.	14
Tabell 2 Tid brukt til FoU for universitetsførsteamanuensene i NIFUs og AFIs tidsbruksundersøkelser etter fagområde.	15
Tabell 3 Tid brukt til FoU for førstelektorer, amanuenser og universitetslektorer ved universitetene i NIFUs og AFIs tidsbruksundersøkelser etter fagområde.	16
Tabell 4 Tid brukt til FoU for universitetslektorene i NIFUs og AFIs tidsbruksundersøkelser etter fagområde.	16
Tabell 5 Tid brukt til FoU for postdoktorene etter fagområde.	17
Tabell 6 Postdoktorenes fordeling av tid i AFIs tidsbruksundersøkelse (N=155).	18
Tabell 7 Fordeling av postdoktorenes tid i NIFUs tidsbruksundersøkelse (N=315).	18
Tabell 8 Tid brukt til FoU for doktorgradsstipendiatene etter fagområde.	19

Figuroversikt

Figur 1 Tidsbruk blant professorene i 2011 etter fagområde.	21
Figur 2 Tidsbruk blant førsteamanuensene i 2011 etter fagområde.	22
Figur 3 Tidsbruk blant førstelektorene i 2011 etter fagområde. ¹	23
Figur 4 Tidsbruk blant amanuenser og universitets- og høyskolelektorer i 2011 etter fagområde. ¹	24
Figur 5 Tidsbruk blant postdoktorer i 2011 etter fagområde.	24
Figur 6 Tidsbruk blant doktorgradsstipendiater i 2011 etter fagområde.	25

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in
Innovation, Research and Education

www.nifu.no